

ROZSUDOK VMENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Idy Hanzelovej a členov senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Ivana Rumanu o návrhu **Generálneho prokurátora Slovenskej republiky**, Štúrova ulica č. 2, 812 85 Bratislava na rozpustenie politickej strany **Slovenská pospolitosť – Národná strana** so sídlom Kráľovohoľská 5, 974 11 Banská Bystrica, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 17 ods. 2 vety druhej zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach **r o z p ú š ť a** politickú stranu s názvom **Slovenská pospolitosť – Národná strana** so sídlom Kráľovohoľská 5, Banská Bystrica, registrovanú Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky dňa 18.1.2005 pod č. sp. 203 – 2004/13467, bez likvidácie.

Účastníkom sa náhrada trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

Dňa 31.10.2005 bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručený návrh Generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na rozpustenie politickej strany Slovenská pospolitosť – Národná strana (ďalej len „SP-NS“) z dôvodu, že uvedená politická strana svojimi stanovami, svojim programom a svojou činnosťou porušuje Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a medzinárodné zmluvy. Návrh bol podaný podľa § 17 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach. Generálny prokurátor navrhol vykonať dokazovanie stanovami a programom politickej strany ako aj odbornými vyjadreniami k ich obsahu podanými odbornými pracovníkmi vedeckých inštitúcií.

Politická strana SP – NS, v obsiahlom písomnom vyjadrení k návrhu, ktorý jej bol súdom doručený, žiadala zamietnutie návrhu z dôvodu, že návrh postráda vymedzenie, v čom sú stanovy,

program a činnosť strany v rozpore s § 2 zákona o politických stranách a politických hnutiach.

Jednotlivými dôvodmi návrhu generálneho prokurátora a stanoviskom SP – NS k nim sa bude súd zaoberať v ďalšej časti dôvodov tohto rozhodnutia.

Najvyšší súd, ako súd vecne príslušný na konanie a rozhodnutie o podanom návrhu podľa § 17 ods. 1 vety druhej zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách a politických hnutiach (ďalej len „zákon“) si v rámci prípravy pojednávania zadovážil administratívny spis Ministerstva vnútra Slovenskej republiky týkajúci sa registrácie návrhom dotknutej politickej strany, ktorý obsahuje Stanovy SP – NS, ako aj spis týkajúci sa registrácie občianskeho združenia Slovenská pospolitosť. Podľa § 17 ods. 2 zákona súd zisťoval majetok politickej strany, vyžiadal si kópiu znaleckého posudku na Ľudový program SP – NS podaného na účely trestného konania, a po písomnom vyjadrení strany k podanému návrhu, ktorý bol daný generálnemu prokurátorovi na vedomie, nariadil vo veci pojednávanie.

Súd na žiadosť politickej strany umožnil jej štatutárnym zástupcom nahliadnuť do súdneho spisu, oboznámiť sa so všetkými písomnosťami predloženými spolu s návrhom, ako aj s písomnosťami zadováženými súdom, urobiť si zo spisu výpisy a kópie písomností.

Na verejnom pojednávaní konanom dňa 01.03.2006 sporové strany prostredníctvom svojich zástupcov ani po poučení neuplatnili námietky zaujatosti členov senátu.

Najvyšší súd na pojednávaní po vyjadrení účastníkov konania, ktorí vo veci samej zotrvali na obsahu písomných podaní, vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie právnych otázok. Oboznámil administratívny spis o registrácii politickej strany SP – NS a jej Stanov, identifikoval Ľudový program SP – NS, ktorý bol predložený politickou stranou spolu s jej písomným vyjadrením, a to ako program, ktorého sa týka obsah podaného návrhu.

Najvyšší súd v priebehu dokazovania zistil, že politická strana Slovenská pospolitosť – Národná strana so sídlom Kráľovohorská 5, 974 11 Banská Bystrica bola registrovaná 18.01.2005 pod č. 203 – 2004/13467 Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky. Štatutárnymi orgánmi strany sú podľa vyhlásenia podaného ministerstvu vnútra podľa § 34 ods. 3 písm. b/ zákona č. 85/2005 Z. z. vodca Mgr. Marián Kotleba a pobočník vodcu Ján Kopúnek.

Stanovy politickej strany SP – NS obsahujú v článku 5 Programové ciele tak, ako na ne poukazuje vo svojom návrhu generálny prokurátor. Podľa čl. 5 bodu 1 hlavným cieľom SP – NS je budovať nový Slovenský stavovský štát na národnom, kresťanskom a sociálnom princípe. Pod bodom 10 si kladie za cieľ zabezpečenie práva národnostných menšín na princípe reciprocity.

Ľudový program SP – NS nebol predmetom posudzovania v konaní o registráciu. Podľa písomného vyjadrenia štatutárneho zástupcu strany Ľudový program bol verejne prečítaný 14.03. 2005. Ľudový program rozvíja a konkretizuje programové ciele strany.

Najvyšší súd nepovažoval za potrebné k danej veci vykonať dokazovanie znaleckým posudkom podaným pre účely trestného konania proti vedúcim predstaviteľom SP – NS, pretože trestné konanie v tomto čase nie je ukončené. Neoboznánil preto ani odborné vyjadrenia pripojené k návrhu generálneho prokurátora, ktoré obsahujú najmä historické a politologické závery, a pre právne posúdenie vecí neboli potrebné. Vzhľadom na to neakceptoval ani návrh SP – NS na vykonanie dôkazov výsluchom autorov týchto odborných vyjadrení, pretože nebolo potrebné dokazovanie týchto skutkových okolností.

Zástupcovia sporových strán aj po vykonanom dokazovaní zotrvali na svojich stanoviskách vyjadrených v písomných podaniach.

Najvyšší súd sa pri svojom rozhodovaní vecne zaoberal nasledovnými právnymi otázkami:

1. SP – NS k návrhu generálneho prokurátora na rozpustenie politickej strany uviedla, že Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo vnútra“) zápisom SP – NS do zoznamu politických strán potvrdilo legitímnosť programových cieľov SP – NS, nakoľko sú súčasťou Stanov SP – NS, ktoré boli ministerstvu vnútra predložené v procese registrácie a boli spolu so Stanovami SP – NS riadne zaregistrované. Stanovy obsahujú aj vymedzenie programových cieľov rozvedených a vysvetlených v programe. Podľa názoru politickej strany, ak ministerstvo vnútra zaregistrovalo Stanovy SP – NS a programové ciele SP – NS obsiahnuté v stanovách, tieto nemôžu byť v rozpore so zákonmi alebo Ústavou SR, alebo inými v Slovenskej republike platnými právnymi predpismi, pretože inak by takéto Stanovy, resp. politickú stranu s takýmito Stanovami nezaregistrovalo. Pokiaľ by sa pripustilo, že ministerstvo vnútra zaregistrovalo Stanovy SP – NS s programovými cieľmi v rozpore so zákonom, ohrozilo by to princíp právnej istoty najmä v súvislosti s tým, že konanie o návrhu na rozpustenie politickej strany nie je konaním o určenie nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu alebo nesprávnosti úradného postupu. Súd viazaný svojou príslušnosťou vo veci rovnako ako návrhom prokurátora nemôže rozpustiť SP – NS bez rozhodnutia príslušného súdu na návrh aktívne legitimovaného účastníka, o nezákonnosti alebo nesprávnosti postupu správneho orgánu pri registrácii SP – NS a jej stanov s uvedenými programovými cieľmi. Podľa názoru politickej strany z týchto dôvodov ju súd na návrh generálneho prokurátora nemôže rozpustiť.

K uvedenej námietke politickej strany sa generálny prokurátor nevyjadril.

Najvyšší súd vyššie uvedenú námietku politickej strany nezohľadnil.

Podľa § 17 ods. 1 zákona o politických stranách a politických hnutiach na podanie návrhu na rozpustenie politickej strany je oprávnený generálny prokurátor, ak strana koná v rozpore s § 2 zákona.

Podľa § 2 zákona strana nesmie svojimi stanovami, svojim programom alebo svojou činnosťou porušovať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony a medzinárodné zmluvy.

Z uvedenej dikcie zákona vyplýva, že generálny prokurátor môže vždy, ak dospeje k záveru, že strana porušuje svojimi stanovami, svojim programom alebo činnosťou ústavu, zákony alebo medzinárodné zmluvy, podať návrh na jej rozpustenie. Ide o návrh, ktorého podanie nie je podmienené žiadnou právnou skutočnosťou, okrem vlastného uváženia generálneho prokurátora o dôvodnosti jeho podania. Z dikcie zákona nevyplýva ani podmienenosť konania o návrhu na rozpustenie politickej strany predchádzajúcim súdnym rozhodnutím o nezákonnosti rozhodnutia o registrácii alebo o nezákonnosti postupu pri registrácii, ako sa mylne domnieva politická strana SP – NS.

Konanie o takom návrhu generálneho prokurátora patrí do právomoci a vecnej príslušnosti najvyššieho súdu. Ide o osobitný druh výkonu verejnoprávneho (správneho) súdnictva, daný samotným predmetom konania. Súd má právomoc na základe návrhu podaného generálnym prokurátorom skúmať, a to nezávisle na skoršom posúdení stanov správnym orgánom, aj stanovy už registrovanej politickej strany a nie je viazaný právnym názorom orgánu verejnej správy na obsah stanov vyjadreným rozhodnutím o registrácii politickej strany (á contr. § 135 ods. 1 OSP).

Vo veciach registrácie politických strán, v širšom ponímaní aj vo veciach týkajúcich sa návrhu na ich rozpustenie (§ 244 ods. 5 a 6 OSP), súd koná podľa ustanovení piatej časti OSP v rozsahu vymedzenom osobitnými predpismi (v danom prípade ustanovením § 17 zákona o politických stranách). Súčasne, pokiaľ nie je v piatej časti Občianskeho súdneho poriadku osobitná procesná úprava konania, súd koná podľa ustanovení prvej a tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, pričom proti rozhodnutiu najvyššieho súdu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c OSP).

Keďže najvyšší súd dospel k záveru, že nie je podmienkou konania o návrhu na rozpustenie politickej strany predchádzajúce rozhodnutie o nezákonnosti registrácie, zaoberal sa vecnými dôvodmi generálneho prokurátora na rozpustenie politickej strany.

2. Generálny prokurátor v návrhu dôvodil tým, že v článku 5 Stanov SP – NS, v ktorom sú v jednotlivých bodoch deklarované jej programové ciele, je podľa bodu 1. tohto článku hlavným cieľom strany budovať nový Slovenský **stavovský štát** na národnom, kresťanskom a sociálnom princípe. V danom prípade ide tu o programový cieľ presadiť zmenu zo súčasného systému parlamentnej demokracie strán na stavovský princíp usporiadania nového Slovenského štátu.

Zavedenie stavovského princípu do slovenskej spoločnosti konkretizuje Ľudový program SP – NS tak, že spoločnosť bude na základe zoskupenia občanov podľa povolání rozdelená do desiatich stavov. Registrácia občana v stave má byť dobrovoľná, avšak len registrovaný člen stavu bude mať právo voliť a byť volený. Takéto ustanovenie v programe strany nie je podľa generálneho prokurátora v súlade s čl. 30 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov a nie je v súlade ani s čl. 30 ods. 3 Ústavy SR, podľa ktorého volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Ľudový program viaže právo voliť na registrované členstvo v stave, čo obmedzuje základné práva občanov.

Rozdelením občanov podľa povolání do desiatich stavov delí Ľudový program obyvateľov Slovenskej republiky podľa generálneho prokurátora na dve skupiny. Jednou sú občania Slovenskej republiky, ktorí sa môžu registrovať do jedného z deviatich stavov podľa profesii, druhou skupinou sú národnostné menšiny, ktoré zároveň tvoria desiaty stav. Takéto triedenie do stavov, kde národnostným menšinám sa upiera možnosť zatriediť podľa povolania ako ostatným, je podľa generálneho prokurátora diskriminačný a potláčajúci práva národnostných menšín, pričom národnostné menšiny budú mať v Slovenskej národnej rade také zastúpenie, aké bude mať slovenská menšina v ich materskom štáte. Deklarovaná reciprocita vo vzťahu k menšinám uvedená v čl. 5 bodu 10. Stanov („Zabezpečenie práva národnostných menšín na princípe reciprocity“) je podľa názoru generálneho prokurátora zároveň aj zjavným porušením čl. 33 Ústavy SR, podľa ktorého príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine nesmie byť nikomu na ujmu. Ako vyplýva z uvedeného, už samotné stavovské zriadenie by vystavilo menšiny a etnické skupiny v Slovenskej republike do izolácie so súčasným potlačovaním ich základných práv a slobôd zakotvených v Ústave SR.

Politická strana SP – NS k tejto časti návrhu uviedla, že budovanie stavovského štátu nemôže byť v rozpore s demokratickými princípmi spoločnosti, nakoľko stavovská demokracia je jednou z foriem uplatňovania demokracie v spoločnosti a v tejto súvislosti poukázala na stavovské zriadenie aplikované v ústavnom systéme Írska, Slovinska a Veľkej Británie, kde pôsobia stavovsky organizované a konštituované horné komory a uviedla obsiahle zdôvodnenie prijateľnosti týchto systémov.

Podľa názoru SP – NS, v súčasnom volebnom systéme SR stačí len málo, napr. vedomá alebo nevedomá chyba pri vytváraní zoznamu oprávnených voličov na to, aby bol občan zbavený

svojho práva voliť, prípadne byť volený. Podmienenie práva voliť registrovaním v stave je však považované za porušenie zákona. Tým, že sa občania slobodne rozhodnú pre registráciu v niektorom zo stavov, (pričom SP – NS navrhuje rozdelenie na desať stavov, ale je vecou verejnej diskusie na koľko a akých stavov by v skutočnosti spoločnosť mala byť rozdelená), automaticky získavajú právo voliť a byť volení a tiež kedykoľvek dávať návrh na odvolanie svojho voleného zástupcu a taktiež rozhodovať o odvolaní takéhoto zástupcu stavu. Preto je zrejmé, že program SP-NS ponúka podľa jej názoru spoločnosti lepší politický systém ako ten, ktorý je v súčasnosti v Slovenskej republike platný, nakoľko umožňuje svojim občanom skutočne aktívne sa podieľať na riadení spoločnosti.

Najvyšší súd pri právnom posúdení tejto časti návrhu generálneho prokurátora vychádzal zo znenia tých článkov Ústavy Slovenskej republiky, ktorých porušenie bolo tvrdené v návrhu a z nasledovnej právnej úvahy:

Podľa čl. 30 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

Podľa čl. 30 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním.

Pod všeobecnosťou volebného práva rozumieme právo všetkých občanov v danom štáte, ktorí dosiahli ústavou (zákonom) stanovenú vekovú hranicu, aby svojim hlasom spolurozhodovali o tvorbe zastupiteľských orgánov všetkých stupňov, t.j. uplatnili aktívne volebné právo, resp. aby po dosiahnutí spravidla vyššieho veku mali možnosť uchádzať sa o zvolenie za člena niektorého zo zastupiteľských orgánov, t.j. uplatnili svoje pasívne volebné právo. Kým všeobecnosť volebného práva teda znamená, kto sa môže volieb zúčastniť, rovnosť volebného práva rozhoduje o miere a význame tejto účasti. Obsahom rovnosti volebného práva je zaručiť, aby každý občan mal pri voľbe rovnaké postavenie, t.j. iba jeden hlas, a tento jeho hlas mal rovnakú váhu voči hlasom iných voličov. Organickou súčasťou zásady rovnosti volebného práva je však aj pravidlo, aby členov zastupiteľských zborov volil vo volebných obvodoch vždy približne rovnaký počet voličov. Priamosť volebného práva znamená, že voliči rozhodujú o tvorbe voleného orgánu priamo a nie prostredníctvom voliteľov, elektorov či delegátov.

Ludový program SP – NS v časti Stavovský štát presadzuje zmenu zo súčasného systému parlamentnej demokracie na usporiadanie štátu na základe stavovského princípu. Spoločnosť má byť na základe zoskupenia občanov podľa povolania rozdelená do stavov, pričom registrácia má byť dobrovoľná.

Pri úprave volebného práva sa stavovské usporiadanie prejaví v tom, že **stavy budú mať pomerné zastúpenie v Slovenskej národnej rade (ďalej len „SNR“), a to podľa počtu registrovaných členov. Len registrovaný člen stavu bude mať právo voliť.** Registrovaný člen stavu bude mať tiež právo byť volený. **Stavy si spomedzi seba zvolia zástupcov do SNR a ďalších volených orgánov, pričom platí zásada, že člen stavu môže voliť alebo byť volený len v rámci svojho stavu.**

Z uvedeného možno vyvodiť, že úprava aktívneho volebného práva je nepochybne v rozpore s čl. 30 ods. 1 a 3 Ústavy slovenskej republiky. **Účast' vo voľbách je obmedzená registráciou v stave, pretože len registrovaný člen stavu by mal právo voliť, čím je jednoznačne porušený princíp všeobecného volebného práva.** K uplatneniu aktívneho volebného práva by občan musel vykonať predchádzajúci akt registrácie v jednom zo stavov podľa povolania (prípadne v stave pre

národnosti). Tým zároveň je jeho hlas viazaný len na voľbu príslušníka svojho stavu, a nie je možnosť voľby ktoréhokoľvek kandidáta uchádzajúceho sa o voľbu do zastupiteľského zboru.

Keďže zastúpenie stavov v zastupiteľskom orgáne nemá odrážať výsledok všeobecných volieb, ale má byť stanovené na pomernom princípe podľa počtu registrovaných členov stavu, **nemali by hlasy členov rôznych stavov rovnakú váhu, čo je porušením princípu rovnosti hlasov voličov.** Hlasy členov a teda aj voličov vo väčšom (početnejšom stave) by mali váhu viacerých mandátov, avšak nie na základe výsledkov volieb, ale na základe výsledkov registrácie. Súd v tom vidí porušenie ústavného princípu rovného volebného práva.

Podľa názoru súdu nemožno akceptovať stanovisko SP – NS uvedené v jej písomnom vyjadrení, podľa ktorého aj pri zostavovaní zoznamov voličov môže dôjsť k vylúčeniu z účasti na voľbách, a teda ani samotný princíp dobrovoľnej registrácie občana v stave nie je v rozpore so všeobecným právom voliť. Nezodpovedá skutočnosti tvrdenie politickej strany, že len občan, ktorý je registrovaný v zozname oprávnených voličov, má právo voliť.

Súd poukazuje na to, že inštitút stáleho zoznamu voličov (podľa § 4 zákona č. 333/2004 Z. z. o voľbách do Národnej rady Slovenskej republiky), vzhľadom na systém ich tvorby a systém námietok a konania o námietkach vo veciach zoznamu voličov (§ 7 uvedeného zákona) ako aj vzhľadom na systém hlasovania s možnosťou doplnenia do zoznamu voličov aj v deň volieb (§ 30 ods. 4 uvedeného zákona), nemožno čo do významu a účelu stotožniť s navrhovaným systémom zoskupenia občanov podľa povolani v stavoch a z toho vyplývajúcim vylúčením práva voliť u neregistrovaných občanov.

Kým systém stálych zoznamov voličov a voličských zoznamov je organizačným nástrojom len pre samotnú organizáciu a usporiadanie volieb a jeho cieľom je vytvorenie podmienok pre uplatnenie všeobecného, rovného a priameho volebného práva s tajným hlasovaním pre každého občana oprávneného vzhľadom na vek voliť (prípadne aj cudzinca, kde to zákon ustanovuje), systém organizácie občanov v stavoch podľa povolani má za cieľ iné usporiadanie spoločnosti, čo jednoznačne vyplýva z programu SP – NS, a to rozdielneho od systému parlamentnej demokracie, čomu sa podriaďuje podľa programu aj právo voliť a byť volený rozdielne od platných ústavných princípov volebného práva. Súd pritom poznamenáva, že program samotnú úpravu organizácie a priebehu volieb ponecháva na volebný zákon, ktorý v prípade zmeny volebného systému je treba prijať.

Generálny prokurátor v súvislosti s volebným právom poukázal aj na to, že rozdelením občanov podľa povolani do desiatich stavov program delí obyvateľov Slovenskej republiky na dve skupiny. Jednou sú občania Slovenskej republiky, ktorí sa môžu registrovať do jedného z deviatich stavov, druhou skupinou sú národnostné menšiny, ktoré zároveň tvoria desiaty stav. Takéto triedenie do stavov, kde národnostným menšinám program SP – NS upiera možnosť zatriediť sa podľa povolania ako ostatným občanom, je diskriminačný a potláčajúci práva národnostných menšín. Pričom národnostné menšiny budú mať v Slovenskej národnej rade také zastúpenie, aké bude mať slovenská menšina v ich materskom štáte.

SP – NS v písomnom vyjadrení k tejto časti návrhu tvrdí, že názor generálneho prokurátora na čl. 5 bod 10 Stanov a Ľudový program vo vzťahu k národnostným menšinám vyplýva z ich nedostatočného pochopenia. Pojem občan v programe zahŕňa všetkých občanov SR, majúcich štátne občianstvo SR, a to bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Čiže každý občan môže slobodne voliť pre ľubovoľný z deviatich profesných stavov. Desiaty stav slúži na naplnenie deklarovaného princípu reciprocity tak, že ak by v niektorom zo štátov, z ktorých pochádza národnostná menšina žijúca na území

SR dosiahli príslušníci slovenskej národnostnej menšiny žijúcej v spomínanom štáte zastúpenie v zákonodarnom zbore krajiny, tak príslušníci dotknutej národnostnej menšiny budú mať automaticky právo zvoliť si svojich zástupcov práve do tohto desiateho stavu a to v rovnakom zastúpení, ako má slovenská menšina v ich materskej krajine.

K uvedenému vyjadreniu súd poznamenáva, že Ľudový program také vysvetlenie neobsahuje a svojou formuláciou, podľa ktorej člen stavu môže voliť alebo byť volený len v rámci svojho stavu, v podstate vylučuje možnosť tvrdeného uplatnenia volebného práva vyplývajúceho z členstva v stave podľa povolania a deklarovaného princípu voľby zástupcov národnostnej menšiny.

3. Generálny prokurátor v ďalšej časti návrhu poukázal na to, že SP – NS vo svojom programe deklaruje postavenie systému na národnom princípe. Popri garanciách deklarovaných vo vzťahu k väčšinovému národu, podľa ktorého úlohou slovenského štátu bude zabezpečovanie vlastného slovenského národa vo všetkých oblastiach života, a až potom starostlivosť o ostatných občanov Slovenského štátu, program deklaruje možnosť, aby príslušníci národnostných menšín, ak im tento princíp nebude vyhovovať, opustili územie Slovenského štátu a žili vo svojom materskom štáte.

Podľa SP – NS je prirodzené, že ak štátotvorné úsilie nejakého národa vyústi po mnohých ťažkostiach do utvorenia vlastného samostatného štátu, tak tento štát má v prvom rade povinnosť postarať sa o potreby a záujmy svojho národa, a to v celom rozsahu. Neznamená to však, že by tým mali byť utláčaní tí občania štátu, ktorí s vytvorením štátu nesúhlasili, alebo ktorí nepatria k štátotvornému národu. Ide len o prirodzené stanovenie priorít pri naplňaní potrieb obyvateľov štátu. Preto nemožno za diskrimináciu pokladať to, keď sa štát v prvom rade stará o potreby štátotvorného národa.

Súd sa po oboznámení s obsahom programu a vyjadrením politickej strany stotožnil s názorom generálneho prokurátora, že dikcia programu v časti „Národný princíp“, podľa ktorého **„prvoradou úlohou Slovenského štátu v prvom rade bude zabezpečenie vlastného slovenského národa vo všetkých oblastiach života, a až potom starostlivosť o ostatných občanov“**, umožňuje a zároveň ničím nevylučuje, že uvedený programovaný postoj SP – NS vedie k nerovnému postaveniu občanov a následne k diskriminácii príslušníkov národnostných menšín a etnických skupín vo vzťahu k zaručeniu základných práv a slobôd uvedených v druhej hlave Ústavy SR (Základné práva a slobody), hoci tieto práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým, bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať. (čl.12 ods. 2 Ústavy SR). Ústavná koncepcia postavenia menšín je pritom principiálne založená na rovnosti a nediskriminácii v rámci ochrany ľudských práv a základných slobôd vôbec. Ustanovenie čl. 33 Ústavy SR špecifikuje zákaz akejkoľvek diskriminácie pre príslušnosť k národnostnej menšine alebo k etnickej skupine a v uvedenom zmysle nadväzuje na čl. 12 ods. 2 a 3 Ústavy SR.

Naplnením programu SP – NS v uvedenom smere by už samotná príslušnosť ku ktorejkoľvek národnostnej menšine alebo etnickej skupine viedla k ujme na právach, pričom za ujmu treba považovať každý negatívny dopad (dôsledok) alebo akékoľvek obmedzenie pri nadobúdaní práva, ktoré by sa prejavilo v porušení ústavnej zásady rovnosti podľa čl. 12 ods. 1 Ústavy SR.

4. Súd dospel na základe posúdenia Ľudového programu SP – NS k záveru, že je odôvodnené aj nové posúdenie Stanov SP – NS a jej programových cieľov. Uvedené dokumenty už nie je možné posudzovať izolovane. Ľudový program SP – NS konkretizuje systémovo bod po

bode programové ciele vymedzené v stanovách, s ktorými z hľadiska programového tvorí jeden celok.

Vo vzťahu k dôvodom uvedeným v bodoch 2 a 3 tohto rozsudku možno preto zhrnúť, že politická strana SP – NS svojimi stanovami a programom porušuje čl. 12, čl. 30 a čl. 33 Ústavy Slovenskej republiky. Uvedené právne posúdenie dôvodov návrhu podľa názoru súdu bez ďalšieho postačuje k tomu, aby bolo návrhu na rozpustenie politickej strany vyhovie.

Podľa čl. 29 ods. 3 Ústavy SR právo združovať sa v politických stranách možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných. Uvedené kritériá platia podľa názoru súdu aj pre posúdenie dôvodnosti návrhu na rozpustenie politickej strany.

Zákonným (formálnym) predpokladom pre rozpustenie politickej strany je naplnenie ustanovenia § 2 v spojitosti s § 17 zákona č. 85/2005 Z. z. o politických stranách. Materiálne dôvody rozpustenia politickej strany spočívajú v tom, že v demokratickej spoločnosti založenej na princípe rovnosti človeka a občana a na pravidlách právneho štátu možno programovať zmenu v princípoch základných občianskych a politických práv a slobôd (vrátane všeobecného, rovného a priameho volebného práva) len za podmienky, že programovaná zmena je sama osebe v súlade so základnými demokratickými princípmi vymedzenými v Medzinárodnom pakte o občianskych a politických právach (publikované pod č. 120/1976 Zb.) Ciele politickej strany SP – NS smerujú k odstráneniu základných princípov rovnosti uvedených v čl. 25 a čl. 26 uvedeného medzinárodno-právneho dokumentu a preto súd dospel k záveru, že pre ochranu práv a slobôd iných je nevyhnutné prijať rozhodnutie uvedené vo výroku tohto rozsudku.

5. Okrem úpravy volebného práva a riešenia postavenia menšín Program SP – NS v nadväznosti na princíp stavovského štátu je podľa generálneho prokurátora vo viacerých súvislostiach zameraný proti národnostným menšinám a etnickým skupinám všeobecne, pričom konkrétne vyjadruje postoje proti Židom, Rómom, a Maďarom. Program si ďalej dáva za cieľ vystúpenie Slovenskej republiky z Medzinárodného menového fondu a ostatných organizácií, rehabilitáciu Dr. Jozefa Tisa a vyhlásenie dňa vzniku prvej Slovenskej republiky za štátny sviatok, vytvorenie Slovenskej akadémie vied, ktorej členmi budú len národu oddaní vedeckí pracovníci a prehodnotenie slovenských dejín. Program prezentuje novú azylovú a prisťahovaleckú politiku, v rámci ktorej SP – NS okamžite zavedie vízovú povinnosť najmä pre občanov zo štátov Afriky, Ázie, ďalej pre občanov Izraela, USA a Maďarska. Nepovolené prekročenie štátnej hranice bude pokladané za závažný trestný čin proti slovenskej štátnosti. Občania štátov, voči ktorým bude zavedená vízová povinnosť, budú sa pre pobyt na území Slovenského štátu musieť preukázať pozvaním.

Vo vzťahu k uvedeným programovým cieľom generálny prokurátor výslovne neformuloval konkrétny právny dôvod, v ktorom vidí porušenie ústavy a zákonov, preto sa súd obsahom návrhu z uvedených hľadísk nezaoberal.

6. Porušenia ustanovenia § 2 zákona sa strana môže dopustiť tiež svojou činnosťou. Pokiaľ navrhovateľ argumentoval obsahom vystúpenia predneseného vodcom dňa 17.10.2004, súd poznamenáva, že politická strana bola registrovaná 18.01.2005. Iné verejné vystúpenie predstaviteľa strany dňa 04.06.2005 v Rožňave, na ktorom podľa generálneho prokurátora hlásal neznášanlivosť voči príslušníkom iných národov, považuje súd za súčasť naplňovania programu, ktorého jednotlivé prvky už zhodnotil ako porušovanie čl. 33 Ústavy SR.

7. Generálny prokurátor v návrhu poukázal na to, že voči predstaviteľom SP – NS boli

podané podnety na začatie trestného stíhania pre trestné činy hanobenia národa, rasy a presvedčenia a podnecovania k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti, ktoré mali byť spáchané uverejnením viacerých článkov, prejavov ale najmä Ľudového programu SP – NS na stránkach internetu, ako aj pre trestný čin podpory a propagácie hnutí smerujúcich k potlačeniu práv a slobôd občanov, ktoré mali byť spáchané aktivistami tejto politickej strany, najmä vystúpeniami na verejnom zhromaždení v Komárne a na tlačovej konferencii v sídle Syndikátu slovenských novinárov v Bratislave.

Súd dospel k záveru, že vzhľadom na neukončené trestné konania sa nebude zaoberať návrhom z hľadiska, či strana a jej predstavitelia alebo jej členovia porušujú ustanovenia trestného zákona.

8. Z hľadiska posúdenia ústavnosti a zákonnosti stanov, programu a činnosti politickej strany súd nepovažoval za rozhodujúcu argumentáciu týkajúcu sa charakteru uniforiem používaných predstaviteľmi strany. Z obsahu stanov SP – NS totiž nevyplýva, že členovia strany nosia uniformy prípadne že uniformy patria k jej symbolom. Neušlo však pozornosti súdu, že podľa stanov Občianskeho združenia Slovenská pospolitosť je uniforma súčasťou jej symbolov, pričom podľa stanov strany SP – NS sa členom strany môže stať len člen občianskeho združenia SP, alebo osoba, o ktorej tak rozhodne štatutárny predstaviteľ strany – vodca. Predmetom návrhu generálneho prokurátora však nebola činnosť občianskeho združenia.

9. Na základe písomného vyjadrenia politickej strany, že nemá majetok, potvrdeného vyhlásením štatutárneho zástupcu politickej strany na pojednávaní, a na základe vyjadrenia a.s. Tatra banka, že v uvedenej banke strana nemá vedený účet (ktorého číslo bolo verejne publikované ako číslo účtu, na ktoré je možné posilať peňažné dary), súd považoval za opodstatnené vychádzať zo skutočnosti, že sa nepodarilo zistiť existenciu majetku politickej strany. Preto súd rozhodol o rozpustení strany podľa § 17 ods. 2 vety druhej zákona o politických stranách bez nariadenia likvidácie.

10. O trovách konania súd rozhodol tak, že ani jednému účastníkovi nepriznal ich náhradu z dôvodu, že navrhovateľovi trovy v konaní nevznikli a politická strana vzhľadom na výsledok konania nemá na ich náhradu nárok.

11. Podľa § 17 ods. 4 zákona ministerstvo vnútra vykoná výmaz strany z registra politických strán na základe právoplatného rozhodnutia najvyššieho súdu.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 1. marca 2006

Za správnosť vyhotovenia :
Bartalská

JUDr. Ida Hanzelová, v. r.
predsedníčka senátu